

Afrika'da Çalışan Türk İşçilerin Sıtma Profilaksisine Uyum, Yönelim, Bilgi ve Davranışlarını Ölçmek

Abdullah Gölbol¹, Edip Bayrak²

*¹SBÜ Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, Adana*

*²Yozgat Şehir Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve
Klinik Mikrobiyoloji, Yozgat*

Giriş

- Sıtma, dünyada tropikal ve subtropikal bölgelerde, Türkiye'de ise daha çok yurtdışı kaynaklı olgularla görülen morbidite ve mortalite ile giden paraziter bir hastalıktır.
- Dünya Sağlık Örgütü'nün 2019 yılı verilerine göre her yıl 229 milyon sıtma olgusu görülmekte ve 409 bin kişi bu hastalıktan kaybedilmektedir.
- Küresel olarak hastalığın en yaygın olduğu kıta Afrika'dır.

Giriş

- Geçmişte kırsal bir sorun olarak görülen sıtma günümüzde kentsel alanlarda da arttı.
- Kentsel sıtmanın büyük ölçüde inşaat faaliyetleri ve göçmen işçilerle ilişkili olduğu düşünülmektedir.
- Türkiye kökenli şirketler son yıllarda Afrika'da büyük altyapı projeleri, eğitim çalışmaları gerçekleştirmektedir.

Giriş

- Afrika'da sıtmanın endemik olduğu bölgelere gelen işçiler, sivrisineklerin kolayca girmesine izin veren kalıcı olmayan şantiye alanlarında yaşadıkları inşaat projelerinde çalışabilmektedir.
- Türkiye Hudutlar Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü bu bölgelere giden işçilere profilaktik tedavi önermekte ve korunma yollarını anlatmaktadır.

Giriş

- Afrika'da çalışan işçilerin sıtmaya karşı ilaç ile sağlanan koruyucu önlem durumunu,
- Sıtma konusunda bilgi, tutum ve davranışlarının değerlendirilmesini çalışmaya değer bulduk.
- Bu çalışmada Türkiye'den Afrika'ya çalışma amacıyla giden işçilerin sıtma profilaksisine uyumunu, sıtma hakkında temel bilgilerini ortaya koymayı, bu işçilerin önlemler hakkında bilgi düzeylerini ve davranış örüntülerini saptamayı ve bunlara etki eden faktörleri irdelemeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem

- Çalışmamız kesitsel çalışma olarak planlandı.
- Afrika'da çalışan yönetici, işçiler ve farklı meslek gruplarındaki Türkiye vatandaşlarına web tabanlı olarak anket katılımı sağlandı.
- Ankette demografik verilerin sorgulanması ardına gelen sorularda sıtmanın özellikleri, genel yaşam alanları, yayılımı, klinik belirtileri, koruyucu önlemler hakkında bilgi tutum ve davranışları ölçmeye yönelik sorular soruldu.

Gereç ve Yöntem

- Çalışmaya katılan kişiler kaydedilen IP adreslerinden kontrol edildi.
- Verilerin güvenliği surveymonkey enterprise üzerinden sağlandı.
- Elde edilen veriler sayısal, yüzde ve frekans olarak hesaplandı.
- İkili değişkenler için anlamlılık ki-kare testi ile SPSS 21 paket programı üzerinden yapıldı.
- $p < 0,05$ düzeyi anlamlı kabul edildi.

Bulgular

- Çalışmamıza Afrika'da sıtma endemik ülkelerde çalışan 51 birey katıldı.
- Katılımcıların % 82,4'ü(n=42) erkek, % 17,6'sı (n= 9) kadındı.
- Yaş ortalaması $33,1 \pm 6$ (min: 23 max: 45) saptandı.
- Katılımcıların demografik verileri Tablo 1'de verilmiştir.

Demografik Veriler	Ortalama \pm SD
Yaş ortalaması (yıl)	33,1 \pm 6 (23-45)
Cinsiyet, n (%)	
- Kadın	9 (17,6)
- Erkek	42 (82,4)
Eğitim Düzeyi	Yüzde
İlkokul	7,8
Ortaokul	11,8
Lise	27,5
Yüksekokul	31,4
Lisansüstü	21,6

Tablo 1 Katılımcıların demografik verileri

Bulgular

- Katılımcıların profilaksi uyumu %21,6 (n=11) saptandı.
- Katılımcıların % 7,8'i ilkokul, %11,8'i ortaokul, %27,5'i lise, %31,4'ü yüksekokul, %21,6'sı lisansüstü eğitim mezunu idi.
- Katılımcıların %85,7'sinin sıtma bulaşı, %81,6'sının sıtma belirtileri, %93,9'unun sıtmadan korunma hakkında bilgi düzeyi yetersiz idi.
- Katılımcıların sıtma hakkında bilgi düzeyi Tablo 2'de verilmiştir.

Bulgular

	Yeterli (n, %)	Yetersiz (n, %)
Bulaş	28 (14,3)	23 (85,7)
Belirti	36 (18,4)	15 (81,6)
Korunma	12 (6,1)	39 (93,9)

Tablo 2 Katılımcıların sıtma hakkında bilgi düzeyi

Bulgular

- Sıtma profilaksi uyumu ile eğitim düzeyi arasında ters ilişki saptandı ($p=0,015$).
- Profilaksiye uyumu belirleyen faktörlerden yaş, eğitim, çalışılan süre, bulaş, belirti, korunma bilgisi ile multiple varyant lojistik regresyon analizi yapıldığında eğitim düzeyi anlamlı olarak saptanmıştır (OR: 0,021 GA 0,001-0,471).
- Sıtma profilaksi uyumuna etki eden faktörler Tablo 3'te verilmiştir.

Bulgular

Sıtma profilaksi uyumuna etki eden faktörler	p değeri
Yaş	0,322
Cinsiyet	0,796
Eğitim	0,015
Medeni Durum	0,956
Gelir Düzeyi	0,354
Afrika'da Bulunma Süresi	0,111
Mesleği	0,925
Sıtma bulaşı hakkında bilgi düzeyi	0,933
Sıtma belirtileri hakkında bilgi düzeyi	0,132
Sıtmadan korunma hakkında bilgi düzeyi	0,740

Tablo 3 Sıtma profilaksi uyumuna etki eden faktörler

Tartışma

- Sıtma ÷lkemizde yurtdışından en sık import edilen enfeksiyon hastalıklarından birisi olup her yıl ortalama 200-250 yurtdışı kaynaklı sıtma vaka bildirimi olmaktadır.
- Çalışmamızda dikkat çekici olarak işçilerin % 78,4'ü profilaksiye uymuyordu.
- Türkiye'de tespit edilen import vakaların çokluğunu bu sayı açıklayabilir.
- Hollanda'da yapılan bir çalışmada turistler arasında sıtma profilaksisin yeterli kullanım oranı %17,5 saptanmış ve yetersiz kullanım şiddetli sıtma ile ilişkilendirilmiştir.

Tartışma

- Çalışmamızda profilaksiye uyum göstermeyenlerin daha eğitimli olduğu anlaşılmıştır.
- Eğitim düzeyi arttıkça uyarı ve önlemlerin kulak arkası edilmesi örneği olduğunu düşünmekteyiz.
- Çalışmamızın güçlü yönü alanında ilk olmasıdır.
- Örneklem sayısının kısıtlı olması çalışmamızın kısıtlılığıdır.

TEŞEKKÜRLER...